

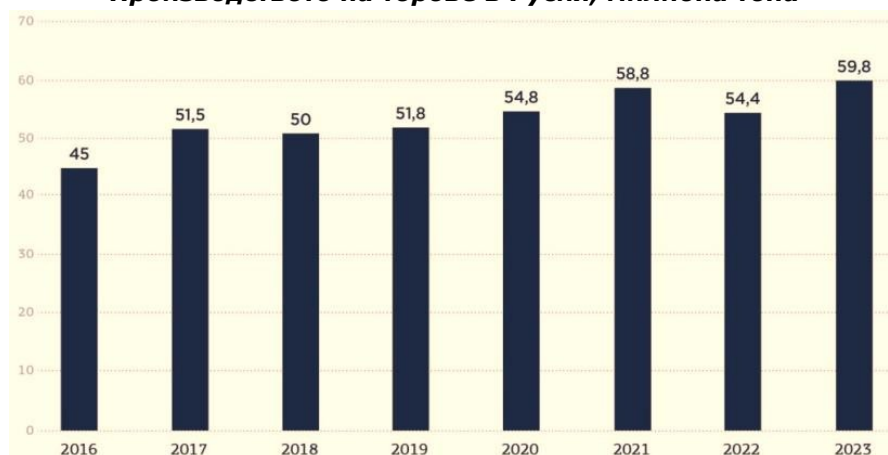
ПАЗАРЪТ НА МИНЕРАЛНИ ТОРОВЕ В РУСИЯ ЗА 2023 Г. И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА 2024 Г.

В момента един от най-приоритетните проблеми за Русия е продоволствената сигурност, основните условия за осигуряване на която са високото ниво на енергийна и ресурсна ефективност в селското стопанство и ефективното функциониране на индустрията за минерални торове. Условие за устойчивото развитие на селскостопанската индустрия е устойчиво развиващ се пазар на торове. В целия свят се търсят основно три вида торове и техните различни

смеси: азотни, калиеви и фосфорни.

В края на 2023 г. производството на торове надвишава това от последните 10 години, достигайки почти 60 млн. тона, което е с 9% повече от предходната година. Обемът на производство на минерални торове по отношение на 100% хранителни вещества през 2023 г. възлиза на 26 млн. тона, което е с 10,3% повече от 2022 г.

Производството на торове в Русия, милиона тона

Източник: Росстат, Минпромторг

Ръстът на производството на минерални торове в Русия през 2023 г. е свързан с няколко фактора. Първо, повишено е търсенето на торове от земеделските производители. На второ място, руските производители на торове успяха да увеличат производствените си обеми благодарение на модернизацията на оборудването и въвеждането на нови технологии. Инвестициите в дълготрайни активи от производителите на торове са най-високи за последните 10 години.

През 2023 г. в сравнение с 2022 г. значително се увеличи използването на капацитета в сегмента за производство на калиеви торове, което беше намалено година по-рано поради геополитическата ситуация. При останалите видове торове използването на капацитета остава практически непроменено спрямо 2022 г.

Ниво на използване на средния годишен производствен капацитет, в%

Видове торове (по отношение на 100% от веществата)	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Азотни торове	89,19	90,22	90,3	88,95	90,76	92,32
Фосфатни торове	76,39	74,38	78,7	75,83	75,06	74,80
Калиеви торове	86,29	89,66	90,83	96,08	56,13	86,87

Източник: ЕМИСС

През последните години производството на руски торове се е увеличило с 40%, вътрешното търсене се е увеличило 3 пъти и е достигнало 13,2 милиона тона.

В края на 2023 г. производството на азотни торове нараства с 5,2% и достига 12,5 млн. тона. Основните фактори за ръст са разширяването на производствения капацитет на карбамид, по-специално в завода „Акрон“ във Велики Новгород, както и възстановяването на износа на този вид тор за САЩ, ЕС и Индия. Като цяло ръстът в производството на азотни торове е съвсем очакван, предвид инвестициите на производителите в разширяването на производствената база на амоняк и урея през последните години.

Производството на основни видове торове в натурално изражение, хил.т

Видове торове	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Азотни торове	10.421	10.913	11.189	11.403	11.921	12.528
Фосфатни торове	3,992	4,115	4,246	4,316	4,445	4,412
Калиеви торове	8,547	8,675	9,477	10,708	7,297	9,158

Източник: Росстат

В края на 2023 г. са произведени с 24,6% повече калиеви торове - 9,1 млн. тона. Резултатите са впечатляващи благодарение на възстановяването на веригите за доставки, като производството през 2023 г. все още е под пика от 2021 г.

Динамиката на производството на фосфорни торове в края на 2023 г. се оказва отрицателна, обемът на производството възлиза на 4,4 милиона тона, което е с 0,2% по-ниско от нивото на 2022 г.

Експорт.

Делът на Русия в световния износ на минерални торове е 16% и е на второ място след Китай. Делът на азотните торове в общия обем е 13%, на фосфорните – 16% и на калиевите – 18%.

През 2022 г. обемът на износа на руски торове е намалял с 25-30% (минус 3,0 милиона тона до 10,0 милиона тона). През 2023 г. намалението е с още 15-20%.

Общо през 2023 г. са изнесени над 33 милиона тона (+5% спрямо миналата година).

Износът на минерални торове, млн. тона

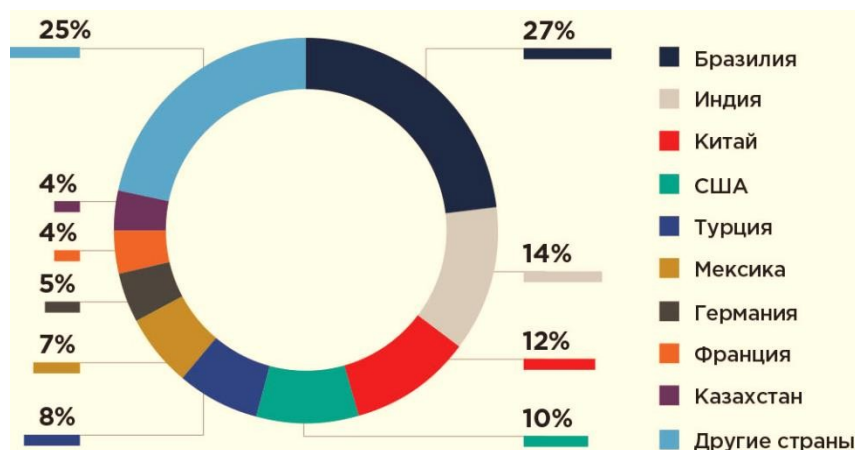

Източник: Росстат, Минпромторг

Ограниченията и предизвикателствата послужиха като причина за пренасочване на доставките към азиатския пазар и към страните от Латинска Америка и Африка. Започват да се доставят торове в Бразилия, Индия, Китай, Тайланд, Мексико, Виетнам, Бангладеш, Бирма, Индонезия и Турция. Още през юни 2023 г. руските производители започнаха да се възстановяват от санкционния натиск. Увеличаване на доставките на пазарите на други страни. В края на 2022 г. 70% от износа на торове идва от тях, през 2023 г. техният дял се е увеличил до 75%.

Разбира се, ключови дестинации за износ станаха страните от глобалния юг, където вече се изпращат три четвърти от целия износ. Най-големите пазари за продажба станаха Индия (5,4 милиона тона) и Бразилия (10,3 милиона тона). Обещаващи пазари са африканските страни, където делът на руските продукти е 10%.

Основни вносители на минерални торове от Русия въз основа на резултатите от 2023 г., %

Източник: ФТС (Федерална митническа служба)

През 2023 г. Китай увеличи вноса на руски минерални торове с 1,7 пъти до почти 3,5 милиона тона. В парично изражение тази цифра се увеличи с 26%, възлизайки на 1,3 милиарда долара. Обемът на доставките на калиев хлорид (основният вид тор, внасян от Китай от Русия) миналата година достигна 3 милиона тона в сравнение с 1,7 милиона тона година по-рано. В парично изражение той се е увеличил с една четвърт до 1,1 милиарда долара.

Приходите на Русия от износа на торове в края на 2023 г. се увеличиха до 17,7 милиарда долара.

С напускането на прибалтийските пристанища Русия се освободи от транзитни разходи, които годишно надхвърляха 200 милиона долара. В момента се създава голям логистичен хъб в Таман на Черно море. В момента товарооборотът на експортни продукти е съсредоточен в пристанищата на Санкт Петербург и Уст-Луга във Финландския пролив, Мурманск, Новоросийск и Туапсе. В Находка в Далечния изток се строи завод за торове за продажба на продукти в Китай и Виетнам, където търсенето на различни видове торове непрекъснато расте.

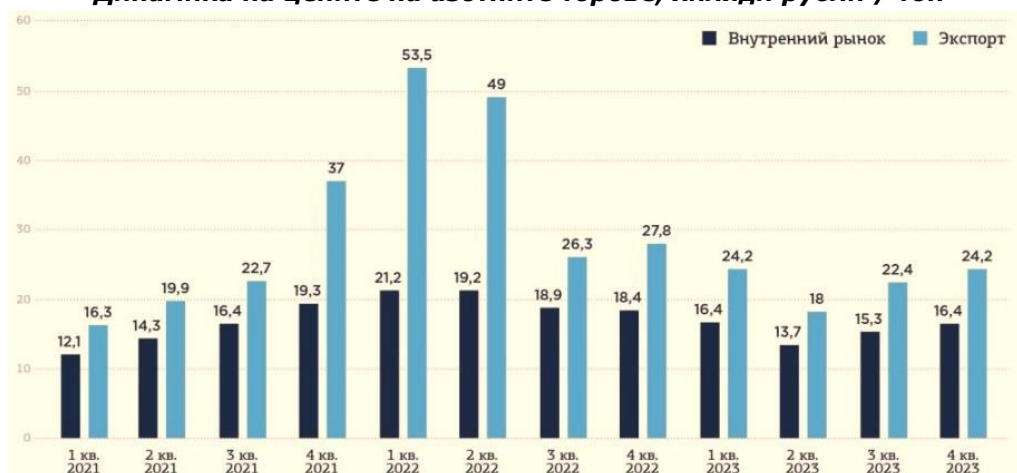
По този начин географската структура на експортните доставки се промени драстично през последните две години; продажбите за Европа са намалели значително, но продажбите за Бразилия, Индия и Китай са се увеличили значително.

Цени.

Ако през 2022 г. разликата между цените на външния и вътрешния пазар беше силно видима, то през цялата 2023 г. ценовият диапазон между експортните цени и цените на вътрешния пазар постепенно намалява. Максимални бяха цените на минералните торове през 1-во и 2-ро тримесечие на 2022 г., след което цените

постепенно се понижиха. До средата на 2023 г. цените на всички видове торове се връщат на нивото от края на 2021 г.

Динамика на цените на азотните торове, хиляди рубли / тон

Източник: Росстат, Минпромторг

Динамика на цените на калиеве торове, хиляди рубли / тон

Източник: Росстат, Минпромторг

Ключови играчи.

Основните водещи производители на минерални торове в Русия са холдингите „Уралхим“, „ЕвроХим“, „Акрон“ и „ФосАгро“.

„ЕвроХим“ е предприятие с пълен цикъл (от добив на руда до опаковане на продукти) и е един от петте най-големи световни производители на торове. Включва клонове, разположени на териториите Краснодарска, Ставрополска, Пермска, Тулска, Ленинградска, Мурманска, Волгоградска области. Концерна произвежда следните видове торове годишно:

- азот – карбамид (урея), амониева, калциева и натриева селитра, амониев сулфат, общо 1,883 млн. тона;
- фосфорни – 837 хил. тона;
- комплексни торове амофос, съдържащ фосфор и азот – 324 хил. тона;
- комплексни – 216 хил.т.

Общият капацитет на завода на „Акрон“ е 8 милиона тона краен продукт. Предприятието произвежда: амоняк - 2952, разтвор на амониева селитра - 2932, карбамид - 2004, азофосфат - 2368, фосфорни суровини - 1164 (всичко в хиляди тона). В

края на 2023 г. „Акрон“ увеличи производството на минерални торове до над 7 милиона тона. Спрямо 2022 г. увеличението е с 1,1%. Пуснатата от производство стока на азотни торове намалява с 0,5%, до 4,63 млн. тона. Производството на комплексни торове се увеличава с 4,4% до 2,423 млн. тона. Производството на амонячни продукти се увеличава с 4,8%, до 2,952 млн. тона, а азотните торове намаляват с 0,5%, до 4,63 млн. тона.

Брутното производство на групата „Акрон“, хиляди тона

Име на продукцията	2023	2022	изменение, %
Амоняк	2 952	2 816	4.8
Разтвор на амониева силитра	2,932	3,059	-4.1
Разтвор на карбамид	2 004	1 906	5.1
НРК (Азофоска)	2 368	2 226	6.4
Апатитов концентрат	1,164	1,170	-0,5

Източник: корпоративни данни

Групата компании „ФосАгро“ с единен център за управление, който контролира целия технологичен процес, е на първо място сред руските производители на фосфорни торове. Доставя повече от 50 вида различни торове, включително съдържащи фосфор (в хиляди тона) - 8388, азот - 2605,4. Наскоро специалистите на компанията разработиха нов вид тор - водоразтворим моноамониев фосфат, който се търси от фермерите от Централна Азия.

Производство на PhosAgro Group по категории, хиляди тона:

Минерални торове, в т.ч.:	2023	2022	изменение, %
Фосфорсъдържащи торове	8 388,7	8 224,4	2%
Азотни торове	2 605,3	2 546,6	2,3%
Общо торове	10 994	10 771	2,1%
Други продукти, включително:			
STPP (натриев триполифосфат)	55,7	68,3	-18,4%
Други	230,3	233,6	-1,4%
Общо други продукти	286	301,9	-5,2%
Общо агрохимични продукти	11 280	11 072,9	1,9%
Суровини, включително:			
Амоняк	1982,8	1985,3	-0,1%
Фосфорна киселина	3345,3	3199,4	4,6%
Сярна киселина	8 120	7 920,2	2,5%
Амониев сулфат	260,2	322,6	-19,3%

Общо суровини

13 708,3

13 427,6

2,1%

Източник: корпоративни данни

Клоновете на компанията „УралХим“ работят в Кировска, Московска, Калининградска област, Пермски край и произвеждат годишно (милиона тона): амоняк - 3, амониев нитрат - 3,2, карбамид -1,2, фосфорни и сложни минерални торове - 1.

Така 25% от азотните торове от общия обем се произвеждат от „ЕвроХим“, 18 от „Акрон! 11 от „УралХим“ и 9,5 от „ФосАгро“. Последното дружество представлява 50% от всички произведени фосфатни торове. Филиалът на „УралХим“ произвежда калиев хлорид. През последните години във всички производствени мощности са вложени инвестиционни инвестиции в размер на повече от 1,3 трилиона рубли.

В контекста на всички големи агрохимически холдинги, произвеждащи торове, основният дял в производството на торове е за износ. Производството на торове за вътрешния пазар е 2-3 пъти по-малко от това за износ.

Трябва да се отбележи, че земеделските производители по света имат по-голямо търсене на азотни торове, чието потребление по отношение на други видове торове е около 54%.

До началото на настоящото десетилетие в Русия са работили 15 предприятия, произвеждащи амоняк с капацитет около 20 милиона тона годишно и азотни торове с капацитет около 25 милиона тона. Най-големите принадлежат на „Уралхим“, „ЕвроХим“, „Акрон“ и „ФосАгро“. Пътната карта за развитие на производството на минерални торове, приета през 2019 г., съдържа планове за реализацията на 20 проекта за изграждане на нови и модернизация на съществуващи производствени мощности за метанол, амоняк и азотни торове с общ обем на инвестициите над 25 милиарда долара .

Действащите групи компании инвестират много активно, както в поддръжката на съществуващите мощности, така и в създаването на нови. Според Росстат годишно в производството на азотни торове в Русия се инвестират 50-80 милиарда рубли, което е 10-15% от инвестициите в основния капитал на целия химически комплекс на страната.

Резултати.

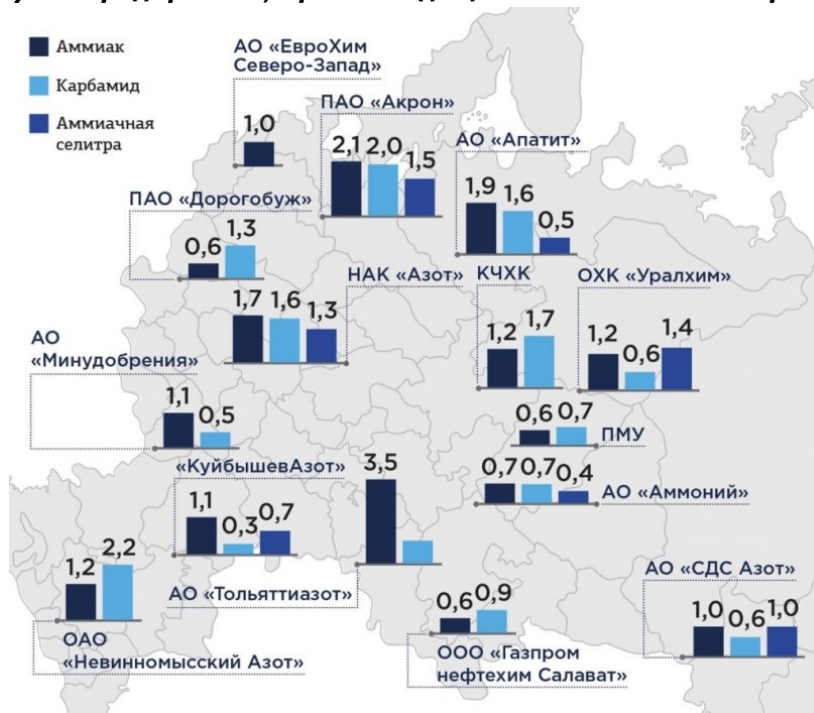
Според експерти от Международната асоциация за торове IFA, световното потребление на торове се е увеличило с 4% през 2023 г. и се е възстановило до 192,5 милиона тона. Но това все още е по-малко от нивото от 2020 г., когато е било произведено рекорден обем торове - 200,2 милиона тона. Потреблението на торове е намаляло в световен мащаб през последните години поради проблеми с наличността и високите цени. Rabobank изчислява, че общото потребление на торове ще се увеличи с почти 5% през 2024 г. Очаква се цените на торовете да останат по-ниски през 2024 г. и наличността да се увеличи.

Според прогнозата за 2024 г. в Русия се очаква производството в индустрията да нарасне с 10%, до над 64 милиона тона. Ако използването на капацитета на предприятията и обемите на доставки продължат, износет може да надхвърли нивата от 2021 г. Експертите смятат, че през 2024 г. се очаква положителна динамика при азотните торове поради въвеждането в експлоатация на нови мощности, по-специално в „Еврохим“ и „ЩекиноАзот“. Производството на калиеви торове запазва потенциала за възстановяване, докато производството на фосфатни и сложни торове се очаква да остане на сегашните нива. Глобалното търсене ще се поддържа от Бразилия, основният вносител.

Експертите също така отбелязват, че цените на азотните и калиевите торове са се върнали към средните стойности през последните 10 години и вероятно ще бъдат на това ниво през 2024 г. Цените на фосфатните торове в момента са с около 30% над средните за 10 години, но се очаква да се коригират от април, след края на сезона в северното полукуълбо. Прехода на Китай на пазара на фосфатни торове също може да повлияе на

ценовите спадове, очаквани през април, когато Китай вероятно ще наводни вътрешния пазар с торове. Въпреки спада на световните цени, руските производители продължават да увеличават износа си, но тази ситуация намалява приходите в сравнение с пиковата 2022 г.

Руски предприятия, произвеждащи амоняк и азотни торове

Источник: данни на предприятията

<https://delprof.ru/>